

Revista de Cancioneros Impresos y Manuscritos

número 3 - año 2014

ISSN: 2254-7444

ARTÍCULOS

La *Confesión rimada* de Fernán Pérez de Guzmán: estudio y edición

María Jesús Díez Garretas

1-131

Joan Roís de Corella i Miquel Peres: relacions familiars

Abel Soler

132-156

**Atalante y Atlas: deseo, invención y enigma en una pregunta satírica
del *Cancionero geral de Garcia de Resende***

Ana María S. Tarrío

157-180

A trindade de Pedro Garcia de Ambroa

Joaquim Ventura Ruiz

181-231

RESEÑAS

**Albert Lloret, *Printing Ausiàs March. Material Culture and
Renaissance Poetics***

Montse Ferrer Santanach

232-236

**Ana M. Rodado Ruiz, *Juegos trovados de los cancioneros
cuatrocentistas***

Nancy F. Marino

237-240

JOAN ROÍS DE CORELLA I MIQUEL PERES: RELACIONS FAMILIARS

Abel Soler

Universitat de València

abel_soler@yahoo.es

La vida de sant Vicent Ferrer i altres textos del ciutadà de València Miquel Peres, són deutors en molts aspectes —i no sols en els estilístics— de les proses religioses i mitològiques de Roís de Corella: «E, fermant les ànchors de la nau de la mia speransa en la virtut y potència d'aquest poderós sant, prenguí la ploma, traduhint de latí en valenciana llengua los maravellosos actes que d'aquest gloriós sant alguns famosos doctors reciten» (Peres 1510: 2r). En efecte: és pura sintaxi corelliana, com adverteix generalment la crítica.

Tomàs Martínez (2012: 204-205) es fixa en l'ús de recursos i materials lingüístics de Corella per part de Peres en les seues hagiografies, procedents del *Parlament en casa de Berenguer Mercader* i de la *Tragèdia de Caldesa*. I ens assegura que, «més enllà d'estilemes ocasionals i formularis», la comparança entre la *Vida* del sant valencià i la *Tragèdia*, «permet de pensar en una dependència més íntima entre ambdues obres (de model conscient o latent, de referència...)». Però és que, a més, Miquel Peres i Joan Roís de Corella compartien un idèntic objectiu pel que fa a la divulgació de clàssics llatins d'auxili espiritual —el *Kempis* i el *Cartoixà*, respectivament— a fi de posar-los a l'abast dels laics. Així ho manifestava Corella en el «pròlech del trellador» de *Lo primer del Cartoixà*: l'original era escrit «en còngrua llengua llatina» i, en conseqüència, esdevenia una joia bibliogràfica inaccessible per a «los lechs, qui són gran part hi la

major en nombre de la Fe Cathòlica, per als quals aquest tresor, aquesta preciosa margarida, stà amagada».¹

A totes aquestes coincidències d'estil, esperit i intenció literària entre Corella i Peres, caldrà afegir-ne una altra de gran interès, que ens ha sorgit durant el procés d'elaboració d'una biografia-diplomatari de Roís de Corella, per encàrrec de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (Soler 2014b). Es tracta de la constatació documental que Corella i Peres eren sogre i gendre, respectivament. El ciutadà Miquel Peres contragué noces el 1477 amb Magdalena Roís de Corella, la filla predilecta de l'autor de la *Tragèdia de Caldesa*, fins ara desconeguda pels biògrafs del mestre en Sacra Teologia (Soler 2014a). No sols es casaren, sinó que tingueren diversos fills —els únics néts documentats de Corella— i mantingueren amb el «venerable» avi una molt bona relació. Aquesta vinculació familiar ajuda a explicar el com i el perquè de la «comunió» d'idees, interessos i estils literaris que constatarem entre ambdós escriptors.

A manera d'apèndix documental, oferim una selecció de tres documents (el nomenament de Miquel Peres com a procurador d'Isabel, mare de dos fills de Corella, i dos testaments de la mencionada filla del autor de la *Tragèdia de Caldesa*, Magdalena Roís de Corella) que ens han ajudat a perfilar la biografia «actualitzada» de Joan Roís de Corella i a posar-la en relació amb la de Peres. El diplomatari, acabat d'enllestir (15 d'octubre del 2013), veurà la llum els propers mesos i aportarà novetats —que esperem que siguin d'interès— sobre la vida i l'obra de Peres. A manera de bestreta, abordarem tot seguit alguns aspectes de la seua trajectòria vital i professional, documentats fonamentalment per Antoni Ferrando (1983: 167-168; 1993; 1996), però enriquits ara amb notícies inèdites.

Miquel Peres (València, ca. 1455/57-ca. 1526), «ciutadà» de València (persona adinerada, que viu fonamentalment de rendes i participa de la gestió de la *res publica*), no apareix relacionat documentalment amb el notari homònim Miquel Peres que exercí a València l'art de notaria pels anys 1464-1494 (Andrés *et al.* 1990: 439).

¹ Citat per Pardo 1994: 186.

També és difícil provar —per ser *Peres* un llinatge força comú— que fóra fill o parent d'un Miquel Peres, prohoms de la vila d'Ondara (on els Corella posseïen terres), al qual comprà una pensió de censal, l'any 1455, la mare de Roís de Corella, Aldonça de Cabrera.² Per bé que la procedència de terres de la Marina ajudaria a explicar com a realitzacions fonètiques algunes peculiaritats ortogràfiques; en particular, la preferència de Peres per les formes sense *-i-*: *baxa, matexa, dexa, aqueixa...*; en lloc de *baixa, mateixa, deixa o aqueixa*.³ És probable, això sí, que Miquel fóra parent del bisbe administrador de la diòcesi valentina (1469-1490), l'agustinià Jaume Peres. De família benestant oriünda d'Aiora, monsenyor Peres s'interessà també pel *Kempis* i actuà d'assessor, juntament amb Corella, de l'equip de traductors i editors de la *Bíblia* valenciana, 1477-1478 (Ventura 1993).⁴

Aquest Miquel, l'escriptor, devia ser titular d'un important patrimoni, si considerem que posseïa una alqueria —amb fèrtils horts annexos— situada al costat de la ciutat de València, a l'altra banda del riu Túria: l'alqueria d'en Miquel Peres, a les Tendetes de l'horta de Campanar. Allí soldria estiuejar o refugiar-se —com era costum— en cas d'epidèmia urbana, i allí dictà Magdalena, la seua muller, els dos testaments que reproduïm en l'apèndix documental, dels anys 1480 i 1490, respectivament. El mateix Miquel manifesta haver-se posat a traduir i a redactar en hores d'oci, «en l'estiu de alguns dies que no tenia negocis» (Peres 1510: 2v). Tant podrien ser negocis de compravenda de censals —l'autèntica febre inversora de l'època—, com altres relatius

2 Arxiu de Protocols del Corpus Christi de València (APCCV), Protocols de Pere Andreu, núm. 13.872, octubre 7 del 1497.

3 Aquesta realització és molt marcada i molt característica del marquesat de Dénia. Vegeu Beltran & Herrero (2011, III: 45).

4 Detectem, a més, una cooperació entre el bisbe i Corella en la dedicació de determinades herències a causes caritatives; com es desprén d'un document del 1480, on llegim: «Ego, Johannes de Corella, in Sacra Theologia magister (...), super hereditate et bonis domne Ysabelis "Spartere" (...), dono et titulo ex causa donacionis inter vivos cedo et mando vobis, reverendissimo in Christo patri et domini Jacobo Peres, episcopo Cristopolitano, omnia iura et acciones, tam reales quam personales, michi pertinentis...» Cfr. APCCV, Protocols i quaderns solts per classificar, Jaume Peres (1480), 27 de setembre del 1480.

a la seua implicació activa en l'administració reial i en la gestió municipal de València.

Perquè cal tenir en compte que, pel 1488, exercia Peres de clavari dels censals, és a dir, d'administrador del deute públic de la Ciutat. L'experiència comptable el portà a esdevenir escrivà de l'administració reial (1490), adjunt al mestre racional o comptable major del Regne de València; un ofici que detenia aleshores (1479-1501) el cavaller lletraferit Joan Escrivà-Ram (Ventura 1978: 38 i 144-146; Cruselles 1989: 162). Aquest mossén Escrivà és el mateix que figura en les planes del *Parlament en casa de Berenguer Mercader* (ca. 1462) i de *Lo johí de Paris* (ca. 1470), en les quals es fa palesa la seua particular amistat amb Joan Roís de Corella, el futur sogre de Miquel.⁵

Joan Escrivà fou designat també pel rei Ferran receptor general dels béns requisats per la Inquisició reial (1483-1501), instal·lada a València pels anys 1482-1483. El succeiria el seu lloctinent Miquel Peres (1501-1517) en aquest ofici, que era remunerat amb un interessant estipendi anual: 2.000 sous (100 lliures). En Peres, agraït pels beneficis rebuts del seu mentor i predecessor («les grans obligacions que tinc al senyor mestre racional»), dedicà la *Vida de la Sacratíssima Verge Maria* (impresa a València el 1494 i a Barcelona el 1495), a «na Montpalaua d'Escrivà», és a dir a Beatriu de Montpalau, «muller de mossén Joan Scrivà».⁶ Aquesta Beatriu era germana de Violant de Montpalau —«la senyora Montpalaua de Castellví»— muller del cavaller Lluís de Castellví (un altre contertulià del *Parlament*), a la qual havia dedicat Roís de Corella la seua *Vida de sancta Anna*, datable pel 1463 (Riquer 1964: 260-262).

En el cim de la seua carrera, Miquel fou proposat per a justícia criminal de la Ciutat el 1502, però no fou elegit i s'hagué de conformar amb l'administració de l'Obreria de Murs i Valls: un impost dedicat a les obres públiques. Pel 1513 portava els comptes de la *tacha* reial —un altre impost— a la parròquia o districte urbà de la Santa Creu. A l'any següent eixí elegit conseller municipal per la classe dels «jurats vells», el que significa que prèviament havia sigut jurat. Pels anys 1518-1526 exercia

⁵ Per al *cursus honorum* seguim les diferents síntesis biogràfiques d'Antoni Ferrando. Per a la datació d'aquestes obres i la biografia de mossén Escrivà, vegeu Soler 2014b.

⁶ Citat i comentat per Riquer (1964: 358-359). Vegeu també Arronis 2012: 31.

de lloctinent del mustassaf: oficial municipal de pesos i mesures, mercats, urbanisme i servituds urbanes. El 1520, en vespres de la guerra de la Germania, fou elegit jurat pels ciutadans de la parròquia de Sant Martí. En aquesta parròquia, precisament, havien residit Joan Roís de Corella i els seus parents, anys arrere. Degué morir el 1526, o poc després.

Això, pel que fa a la seua implicació en la vida pública. De la seua vida privada, sabem que sent jove se'l coneixia com *Miquelot* Peres, un hipocorístic propi d'adolescents. Amb aquest nom participà en el cèlebre certamen marià del 1474, amb la composició titulada *Resposta de Miquelot Pèreç, en lahors a la Verge Maria, tirant a la joya*. Els paral·lelismes fraseològics i lèxics que presenta aquesta peça amb obres posteriors, confirmen que el jove poeta és l'autor de les hagiografies més amunt mencionades (Ferrando 1983: 167).

L'any 1477, Miquel Peres contragué noces amb Magdalena de Corella, filla natural de Joan Roís de Corella, nascuda el 1459 i criada amb l'àvia Aldonça de Cabrera, amb la qual consta que convivia pel 1466 (Chiner 2013). El 9 de març del 1479, per recomanació del sogre, un encara jove Miquel fou nomenat procurador per Isabel Martínez de Vera: la que, durant els anys 1462-1469 aproximadament, havia sigut companya i quasi muller del Corella estudiant de Teologia. Miquel s'ocuparia, així les coses, d'administrar la hisenda i els interessos d'Isabel, i dels fills d'aquesta i cunyats seus, Joanot i Estefania: «*Ysabel Martínez de Vera, filia honorabilis Didaci Martínez de Vera, quondam domicelli, habitatoris Valencie (...) constituo et ordino procuratorem meu certum, etc., honorabilem Miquaelem Peres, civem dicti civitatis*». Val a dir que Isabel i els seus dos fills vivien separats de Roís de Corella des del 1469, en una casa del carrer de la Verge Maria de Gràcia.

Magdalena («muller del magnífich en Miquel Peres, ciutadà de la ciutat de València») dictà testament el 18 d'octubre del 1480.⁸ Deixà constància per escrit de

7 Arxiu del Regne de València, Protocols de Francesc Pintor, núm. 1.845, 4 de març del 1479; citat Guia (2003: n. 37). Vegeu el document 1 de l'apèndix.

8 El trobareu transcrit en el núm. 2 de l'apèndix documental.

l'estima envers el pare («lo reverent mestre Johan Roïç de Corella, mestre en Taulegia, pare meu molt amat») i envers la tia Dalfina («la magnífica na Dalfina Figuerola, tia mia»), muller del cavaller Lluís Figuerola, germana de mossén Corella i persona clau en les relacions familiars. És ben probable que, entre la mort de l'àvia Aldonça (1475) i la seua «col·locació» en matrimoni, Magdalena haguera conviscut amb la seua estimada tia. Sabem que tota la família solia ajuntar-se per a resar davant el crucifix del cor de l'església conventual de Sant Vicent de la Roqueta: la mateixa que solia visitar Corella en els seus passeigs extramurs, com ho posa de manifest en *La sepultura de Francí d'Aguilar* (1482). A més, Magdalena, Lluís i Dalfina expressaren davant notari el seu desig testamentari de ser soterrats als peus de dit crucifix (Soler 2014b).

Sent com eren fidels a un cristianisme que sintonitzava amb el franciscanisme i amb la *Devotio moderna* (Pardo 1994), el grup familiar dels Roís de Corella, Peres i Figuerola contemplaven aquest crucifix de la Roqueta atrets per la devoció que professaven a les «Cinc Plagues» i a la Sacratíssima Sang de Crist. No sols apareix explicitada aquesta predilecció cristocèntrica en els testaments de Joan Roís de Corella, de la germana Dalfina i de la filla, Magdalena (Soler 2014b), sinó també en l'obra de Miquel Peres (1494): «O, font de caritat, que en l'alt mont de Calvari per los cinch grifons de les cinch sagrades plagues haveu donat tota la sanch preciosa per lavar les envellides taques de natura humana...» (Arronis 2012b: 406).

Un altre lloc que visitarien sovint Miquel Peres, la seua muller Magdalena i el sogre, Joan Roís de Corella, seria el monestir de la Santíssima Trinitat, situat a escassos minuts de passeig de l'alqueria familiar de les Tendetes. A l'església de la Trinitat, resarien sobre la tomba d'Ausiàs i Aldonça, els pares de mossén Corella i avis de Magdalena. I allí residia la monja clarissa sor Aldonça Roís de Corella —germana de Joan i tia de Magdalena—, en companyia de l'abadessa sor Isabel de Villena i d'una filla del metge Jaume Roig (Hauf 1993). Així les coses, no ens haja d'estranyar gens que la *Vita Christi* de sor Isabel fóra una resposta filògina al misogin i satíric *Spill* de Jaume Roig (Fuster 1955-1958). O que el cavaller Corella influïra en «elegant i dolç» estil de

tan ínclita monja (Cantavella 2011). O que, finalment, un Miquel Peres acabat de casar amb la neboda de sor Aldonça, es dedicara a traduir del llatí en «valenciana llengua» (ca. 1480-1482) el llibre *De la imitació de Jesuchrist e del menyspreu del món* per a dedicar-lo expressament a la mateixa Isabel de Villena (Kempis 1994).

Era gran la comunió d'ideals espirituals i literaris existent entre el sogre i el gendre, entre Corella i Peres. Miquel no dubtà a utilitzar recursos estilístics i fragments adaptats del *Parlament* o de *Tragèdia de Caldesa* per a enriquir el llenguatge dels seus textos religiosos (Martínez 2012: 204). Fascinava a Modest Prats (1994: 378-379) com, en la *Imitatio* arromançada de Peres, «la modèstia i l'austeritat del llatí de Tomàs de Kempis es transformen en la riquesa i en l'opulència de la “valenciana prosa” (...).⁹ L'original és un pretext, des del punt de vista literari, per recrear una prosa que no té pràcticament cap punt de contacte amb el text en llatí». Amb el mateix procediment operaria després Corella en la seua lliure traducció o «versió» personalíssima del la *Vita Christi* (ca. 1492-1497). Si la «prosa d'art» del sogre havia influït en els hàbits d'escriptura del gendre, la manera d'«artitzar» en romanç un clàssic llatí com el *Kempis* podria haver «motivats» l'ambiciós projecte del sogre. De fet, els artífex de l'edició crítica del *Cartoixà* (Furió 2014) se sorprenen amb les llibertats que es prengué Corella: la «traducció» sembla més una lliure «reelaboració».

Pel 1486, Joan Roís de Corella, la seua estimada Isabel Martínez de Vera, llur fill el donzell Joanot Roís de Corella i Martínez de Vera, Miquel Peres, Dalfina, la germana del mestre, i el marit d'aquesta, mossén Lluís Figuerola, compareixen ensems en una acta notarial de caire econòmic.¹⁰ Aleshores, el ciutadà i la filla de Corella comptarien ja amb alguns dels quatre fills esmentats en el segon testament de Magdalena, datat

⁹ Un sintagma encunyat per Corella en el *Parlament en casa de Berenguer Mercader* (ca. 1462) per a denominar el català-valencià, que era molt car també a Peres. Vegeu Ferrando (1993a).

¹⁰ «...vobis, magnificis Joanni Roïç de Corella, militi et in Sacra Theologia magistro (...) et Ludovico Roïz de Corella, Dalfine Figuerola —uxori magnifici Ludovici Figuerola, militis—, Miquaeli Peres —civi— et Ysabeli Martínez de Vera (...) et vobis, iamdicto Joanni Roïz de Corella, domicello...». Vegeu el quitament de dit censal en: APCCV, Protocols de Pere Andreu, núm. 13.873, 11 d'octubre del 1498; document referenciat per Guia (2003, n. 39).

el 7 de gener del 1490:¹¹ Joanot (dit Joan, com l'avi matern), Aldonça (recordança onomàstica de la besàvia Aldonça de Cabrera i Montsant), Beatriu (nom a la moda; qui sap si en homenatge a Dante) i Jeroni Peres i Roís de Corella (segurament, per devoció al sant del mateix nom: el «traductor» de la Bíblia, o autor de la *Vulgata*).¹²

A la mort de Joan Roís de Corella (octubre del 1497), com és ja sabut, Isabel heretà els seus béns, per mitjà d'una donació *inter vivos* que li féu Dalfina (Riquer 1964: 259). La germana de mestre Corella continuà relacionant-se sovint amb Miquel i Magdalena, els quals no participaren d'aquesta herència. D'altra banda, cal dir que tampoc no patien les mateixes necessitats econòmiques que la «quasi-vídua» *de facto* Isabel Martínez de Vera. Sí que participaren, en canvi, Miquel Peres i la seua muller, d'uns altres maldecaps familiars.

Entre altres coses, els Peres-Corella es veren obligats a prendre part en la complicada causa judicial que afectà, pels anys 1501-1513 a la successió a la senyoria de Ròtova, a la Safor (Soler & Jordà 2007). La filla d'un senyor de Ròtova, parent per via materna de mossén Corella (Chiner 1997: 530), fou acusada de falsificar un testament. Les autoritats reclogueren la donzella a ca la tia Dalfina per a processar-la. Abandonada per amics i parents, Miquel i Magdalena l'acolliren a casa, juntament amb «una mossa», i la sostingueren econòmicament durant mesos. Ara bé, la jove morí (1501), després d'haver cedit a Miquel els seus drets successoris a Ròtova. En conseqüència aquest continuà la causa auxiliat per dos dels millors juristes de la ciutat: Ausiàs del Bosc i Pere d'Alpont (Pardo 2013; Soler 2014b). Explica aquesta relació que *La vida de sant Vicent Ferrer*, redactada cap al 1510, estiguera dedicada a «na Cirera d'Alpont», la muller de misser Pere.

En la part contrària a Peres, es trobava el poderós jurista i canceller Ximén-Peris Figuerola, parent de l'home de Dalfina, i marit de la presumpta —i ja difunta— falsificadora del testament. Misser Figuerola, futur virrei de Mallorca (Pardo 2012), guanyà el contenciós en última instància, davant la justícia reial (1513), i adquirí per a

11 Vegeu el núm. 3 de l'apèndix documental.

12 APCCV, Protocols de Pere Gisquerol, núm. 16.883 (1487-1491), 7 de gener del 1490.

la seua filla, òrfena de mare, la disputada senyoria de Ròtova. En el transcurs d'aquella prolongada controvèrsia familiar, consta que Miquel havia enviat el seu fill Joanot, amb dos mules i un criat, a la cort del rei: primerament, a Sevilla i, després, a Valladolid.¹³ Allí tenia contactes el pare, en qualitat de receptor del Sant Ofici de València, però aquests foren insuficients per a guanyar el plet. En la dedicatòria a na Cirera, Miquel manifesta que aquesta li havia pregat traduir la vida de sant Vicent «pochs dies ans que partís per a la real cort» (Peres 1510: 2r). Aquest viatge de Miquel Peres deu estar relacionat, com el del fill, amb les successives apel·lacions d'un litigi que acabà dirimint-se en presència del rei Ferran i dels seus assessors.

Les relacions personals del poeta valencià amb agents de la cort castellana dels Reis Catòlics, doncs, resulten de particular interès per a explicar la inclusió de versos seus en el *Cancionero General* d'Hernando del Castillo editat a València per Jorge Costilla (2a. ed., 1514). Es tracta, concretament, de la *Demanda de Miquel Peres a Joan Verdancha* (Ferrando 1983: 196-197; Chas 1996 i 2002; Arronis 2007), és a dir, al notari i jurista lletraferit Joan Verdancha, que fou justícia civil de la València els anys 1493 i 1496 (Graullera 2009: 91). Exercí l'art de notaria del 1459 al 1497 (Ferrando, 1983: 169), i Joan Roís de Corella i la seua família —els Figuerola-Corella, sobretot— eren clients habituals de la seua oficina pels anys 1469-1489 (Soler 2014b). Així que la datació de la *Demanda* podria remuntar-se a les dècades de 1480 o 1490.

També mantenia una bona relació Miquel Peres amb mossén Bernat Fenollar, a prec del qual manifesta haver traduït del llatí *La vida de sancta Caterina de Sena* (Wittlin 1998), extreta del *Cronicó* de Sant Antoní de Florència. La dedicà a les monges dominicanes de Santa Caterina de València (Cristòfol Cofman, València, 1499). Les hagiografies del ciutadà Peres, molt més que no les elaborades pel sogre, tingueren una gran difusió a Catalunya (Peres 1732), però sobretot a la Castella del segle XVI, en traduccions al castellà i adaptacions en vers (Martínez 2011 i 2012; Arronis 2012a).

Resta clar, en conclusió, que la documentació —encara poc explorada— dels

13 ARV, Reial Audiència, Processos, part 3a., apèndix 783, 14 de gener del 1520.

arxius valencians ens ajuda a constatar relacions entre els nostres literats. La València del segon Quatre-cents, rica en manifestacions literàries i capdavantera en la seua difusió a través de la impremta, era aleshores un centre productiu de primer ordre, relacionat puntualment amb la cort castellana dels Reis Catòlics. A més, el que solem assenyalar com a «relacions de dependència» intertextual o «concordances» literàries, no són sinó el producte de les relacions de família, amiatat, clientelisme, etc., establides entre cavallers, burgesos, monges i dones d'honor lletraferides. Aquest és el cas del vincle interclassista de família establilit entre Roís de Corella i Miquel Peres; a través del qual podem comprendre millor com es relacionaven ambdós autors amb sor Isabel de Villena, Jaume Roig, Joan Escrivà, Joan Verdansa o Bernat Fenollar.

BIBLIOGRAFIA CITADA

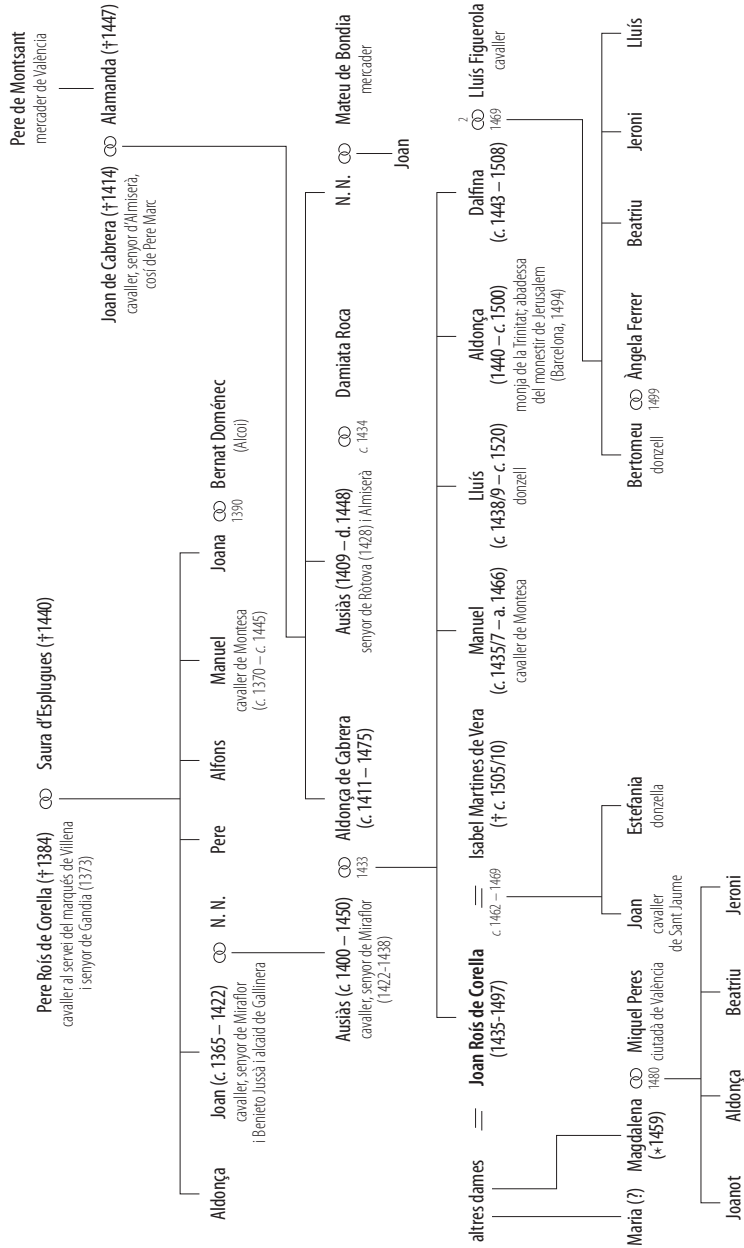
- ANDRÉS, Fernando *et al.* (1990), *Inventario de fondos notariales del Real Colegio Seminario del Corpus Christi de Valencia*, València, Generalitat Valenciana.
- ARRONIS, Carme (2007), «Algunes consideracions sobre la poesia profana de Miquel Peres compilada en el *Cancionero General* de Hernando del Castillo», en *Actas del XI Congreso Internacional de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (León, 20-24 septiembre 2005)*, Lleó, Universidad de León.
- ARRONIS, Carme (2010), «Els miracles marians en *La vida de la Verge Maria* de Miquel Peres (1494)», en *Actas del XIII Congreso Internacional de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Valladolid, 15-19 septiembre 2009)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, vol. II, pp. 115-129.
- ARRONIS, Carme (2012a), «Anàlisi de les vides de Maria de Miquel Peres i de Francisco de Trasmiera: repercussió de l'obr de Miquel Peres en la literatura castellana», en *Literatures ibèriques medievals comparades / Literaturas ibéricas medievales comparadas*, ed. Rafael Alemany i Francisco Chico, Alacant, Universitat d'Alacant-Sociedad Española de Literatura General y Comparada, pp. 79-91.
- ARRONIS, Carme (2012b), «*La vida de la Sacratíssima Verge Maria*», de Miquel Peres: *estudi i edició*, Tesi doctoral, Alacant, Universitat d'Alacant-Departament de Filologia Catalana [ed. digital: rua.ua.es/dspace/handle/10045/26289].
- BELTRAN, Vicent, & Teresa HERRERO (2011), *Atlas lingüístic de la Marina (ALMAR)*, Ondara-Pedreguer, Mancomunitat Cultural de la Marina Alta-Institut d'Estudis de la Marina Alta.
- CANTAVELLA, Rosanna (2011), «Sobre la prosa d'art en Isabel de Villena», *Studia Philologica Valentina*, 13, pp. 249-266.
- CHAS, Antonio (1996), «La sección de preguntas y respuestas en el *Cancionero General* de 1511», *Atalaya*, 7, pp. 153-172.
- CHAS, Antonio (2002), *Preguntas y respuestas en la poesía cancioneril castellana*, Alcalá de Henares-Madrid, Fundación Universitaria Española.
- CHINER, Jaume-J. (1997), «Ausiàs March i Joan Roís de Corella: relacions familiars», en *Ausiàs March i la València del segle xv (1400-1459)*, València, Generalitat Valenciana, pp. 521-552.
- CHINER, Jaume-J. (2013), «Joan Roís de Corella (l'autor)», Alacant, *Biblioteca Virtual Joan Lluís Vives* [ed. digital].
- CRUSELLES, Enrique (1989), *El Maestro Racional de Valencia. Política y desarrollo*

- administrativo del oficio público en el siglo XV*, València, Alfons el Magnànim.
- FERRANDO, Antoni (1983), *Els certàmens poètics valencians del segle XIV al XIX*, València, Institució Alfons el Magnànim.
- FERRANDO, Antoni (1993a), «Sobre una etiqueta historiogràfica de la literatura catalana: la “valenciana prosa”», *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 15, pp. 11-30 [reed. en *Medioevo y literatura. Actas del V Congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Granada, 1993)*, ed. Juan Paredes (1987), Granada, Universidad de Granada, vol. II, pp. 134-136].
- FERRANDO, Antoni (1993b), «La vida de sant Vicent Ferrer de Miquel Pèrèç», *Bibliofilia antiga. Estudios bibliográficos*, 2, pp. 155-190.
- FERRANDO, Antoni (1996), «El concepte d’escola valenciana aplicat als poetes valencians de l’època de Fenollar: consideracions sobre el seu bilingüisme», en *Essays in Honor of Josep M. Solà-Solà: Lingüistic and Literary Relations of Catalan and Castilian*, ed. Suzanne S. Hintz, Nova York, Peter Lang, pp. 199-217.
- FURIÓ, Joan-Maria (2014), «Noves dades sobre l’edició de *Lo Cartoixà*», en *Any Roís de Corella. Congrés internacional (3-6 de setembre del 2013)*, ed. Ricardo Bellveser, València, Alfons el Magnànim (en premsa).
- FUSTER, Joan (1968), «Jaume Roig i sor Isabel de Villena», *Revista valenciana de filologia*, 5, pp. 227-260 [reed. en *Obres completes*, vol. I, Barcelona, Edicions 62, pp. 175-210].
- GONZÁLEZ CUENCA, Joaquín (ed.) (2004), *Cancionero General de Hernando del Castillo*, Madrid, Castalia.
- GRAULLERA, Vicente (2009), *Derecho y juristas valencianos en el siglo xv*, Valencia, Biblioteca Valenciana.
- GUIA, Josep (2003), «Dades documentals d’interès literari (València, segle xv)», en *Momenti di cultura catalana in un millennio. Atti del VII Convegno dell’AISC (Napoli, 22-24 maggio 2000)*, ed. Anna Maria Compagna, Alfonsina de Benedetto i Núria Puigdevall, Nàpols, Liguori, vol. I, pp. 201-222.
- HAUF, Albert (1993), «El món cultural d’Isabel de Villena», en *D’Eiximenis a sor Isabel de Villena. Aportació a l’estudi de la nostra cultura medieval*, València, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana-Publicacions de l’Abadia de Montserrat-Universitat d’Alacant-Universitat de València-Universitat Jaume I de Castelló, pp. 69-116.
- KEMPIS, Tomàs de (1994), *Del menyspreu del món*, trad. per Miquel Peres [1482], ed. Miguel Navaro Sorní, València, Ajuntament de València.

- MARTÍNEZ, Tomàs (2011), «Sobre les causes i estratègies d'una traducció: *La vida de sant Vicente Ferrer (1589)*», *Bulletin of Spanish Studies*, 88/5, pp. 655-665.
- MARTÍNEZ, Tomàs (2012), «Miquel Pèrèç i la posteritat de Corella», *Revista de Literatura Medieval*, 24, pp. 193-210.
- PARDO, Juan Francisco (1994), «La religiosidad en la obras de Roig de Corella», *Anales valentinos. Revista de filosofía y teología*, vol. 20, núm. 39, pp. 175-193.
- PARDO, Juan Francisco (2012), «Con maduro consejo. La carrera pública de Eximén Pérez de Figuerola», en *Oficiales reales. Los ministros de la Monarquía Católica (siglos XVI-XVII)*, ed. Juan Francisco Pardo i Manuel Lomas, València, Universitat de València-Red Columnaria, pp. 77-107.
- PARDO, Juan Francisco (2013), *De jurista a virrey. Aproximación a la vida política y administrativa de Eximèn-Peres de Figuerola* [en preparació].
- PERES, Miquel (ca. 1490), «Demanda feta per Miquel Peres a Joan Verdancha», en *Cancionero General (1514²)*, ed. d'Hernàndez del Castillo, València, Jorge Costilla; ed. Carme Arronis (2007), Alacant, Universitat d'Alacant [tintadellamp.ua.es/biblioteca/demandafitxa.htm].
- PERES, Miquel (1499), *La vida de sancta Caterina de Sena*, València, Cristòfol Cofman; ed. Carme Arronis (2006), Alacant, Universitat d'Alacant, [tintadellamp.ua.es/biblioteca/santvicentfitxa.htm].
- PERES, Miquel (1510), *La vida de sant Vicent Ferrer*, València, Joan Jofre; ed. Carme Arronis (2007), Alacant, Universitat d'Alacant [tintadellamp.ua.es/biblioteca/santvicentfitxa.htm].
- PERES, Miquel (1732), *Verger de la Sacratíssima Verge Maria, en les heroyques virtuts, glorioses obres y miraculosos actes de la sua portentosa vida [1495]*, ed. Teodor Tomàs, Barcelona, Pau Campins.
- PERES, Miquel (1875?), *La vida de sancta Catherina de Sena*, Madrid, Sancho Rayón.
- PERES, Miquel (1911), *Libre primer de mestre Joan Gerson, canceller de París. De la imitació de Jesuchrist e del menyspreu del món; esplanat de latí en valenciana llengua per lo magnífich Miquel Peres, ciutadà [1482]*, ed. Ramon Miquel i Planas, Barcelona.
- PERES, Miquel (1996), *La vida de sant Vicent Ferrer, de Miquel Pèrèç*, est. i ed. Antoni Ferrando, València, Vicent Garcia Editores.
- PERES, Miquel (1998), *La vida de sancta Catherina de Sena*, ed. facsímil, València, Vicent Garcia Editores.
- PRATS, Modest, «De Miquel Pèrèç a Pere Gil», en *La cultura catalana tra l'Umanesimo*

- e il Barocco*, ed. C. Romero i R. Arques, Pàdua, Programma, pp. 375-382.
- RICHART, Jaime (2011), *Los Corella, condes de Cocentaina. Memoria històrica de su linaje (siglos XIII-XVII)*, Benidorm [mecanoscrit inèdit].
- RIQUER, Martí de (1964), *Història de la literatura catalana. Part Antiga*, 3, Barcelona, Ariel.
- SOLER, Abel-JORDÀ, Rafa (2007), *Ròtova. Geografia, història, patrimoni*, Ròtova, Ajuntament de Ròtova.
- SOLER, Abel (2014a), «La família de Joan Roís de Corella», en *Any Roís de Corella. Congrés internacional (3-6 de setembre del 2013)*, ed. Ricardo Bellveser, València, Alfons el Magnànim (en premsa).
- SOLER, Abel (2014b), *Joan Roís de Corella (1435-1497). Síntesi biogràfica i aportació documental*, València, Acadèmia Valenciana de la Llengua (en premsa).
- VENTURA, Jordi (1978), *Inquisició espanyola i cultura renaixentista al País Valencià*, València, Eliseu Climent.
- VENTURA, Jordi (1993), *La Bíblia valenciana. Recuperació de la història d'un incunable català*, Barcelona, Curial.
- WITTLIN, Curt (1994), «Sobre les Vides de sant Vicent Ferrer compilades per Ranzano, Antonino i Miquel Peres: ampliació literària d'extrets escollits en el *Chronicon* d'Antonino de Florència», en *Actes del Vuité Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 305-332.
- WITTLIN, Curt (1998), «La *Vida de santa Caterina de Sena* de Miquel Peres: ampliació literària d'extrets escollits en el *Chronicon* d'Antonino de Florència», *Anuari de l'Agrupació Borrianenca de Cultura*, 5, pp. 5-28.

La familia de Joan Rois de Corella

APÈNDIX DOCUMENTAL

DOCUMENT 1

1479, març 4. València.

Isabel Martínez de Vera, filla del difunt donzell Diego Martínez de Vera, constitueix en procurador seu el ciutadà Miquel Peres, per a exigir i recobrar deutes pendents, o efectuar accions de qualsevol mena (ARV, Protocols de Francesc Pintor, núm. 1.845, 4 de març del 1479).

Precitati die et anno [4 de març del 1479].

Ysabel Martínez de Vera, filia honorabilis Didaci Martínez de Vera, quondam domicelli, habitatoris Valencie, gratis, etc., facio, constituo et ordino procuratorem meu certum, etc., honorabilem Miquaelem Peres, civem dicti civitatis, absente, etc., videlicet ad petendum, habendum, exhigendum, recipiendum et recuperandum, nomine meo et per me, omnes et singulos precios et quantitates, res, bona, mutua, deposita et comandas, pensiones censualium et violariorum, que michi debemini et debuntur, detinentur et detenebuntur, per quasvis personas, collegia et universitates, quibus, etc., racionibus, etc.

Et, de receptis et recipiendis, atque confessus fueritis, habuisse et recepisse apocam seu apocas, albaranum seu albarana, absoluciones et difiniciones; necnon paccam de non petendo nomine meo et per me; faciendum, concedendum et confirmandum, deposita levandum, etc., fiducias dandum, etc., easque in veritate cavendum, etc. Ed ad lites, largom odo, cum posse substituendi, etc., promitto, etc., obligo, etc.

Actum Valencie, etc.

Testes: discretus Franciscus Dezpí, notarius, et Lançalot de Berthomeu, velluterius, habitatores Valencie.

DOCUMENT 2

1480, octubre 18. València.

Testament de Magdalena Roís de Corella, muller del ciutadà de València Miquel Peres, dictat a l'alqueria que aquest posseeix a les Tendetes, on nomena marmessors el seu marit i son pare, el mestre en Teologia Joan Roís de Corella, i deixa d'hereu universal el dit Miquel Peres, amb previsibles substitucions per diferents parents (APCCV, Protocols de Pere Gisquerol, núm. 19.072, 18 d'octubre del 1480).

Die intitulata XVIII^a mensis octobris, anno M^o CCCC^o LXXX°.

In alqueria Micaellis Pèrex [sic], extra menia.

En nom de Déu sia, etc. Com totes les coses mundanals, etc. En per amor de açò, yo, Magdalena Corella, muller del magnífich en Miquel Peres, ciutadà de la ciutat de València; stant sana de cors e pensa emperò; en mon bon seny, paraula ínegra e manifesta stant, per la gràcia de Déu; considerant que res al món no és tant cert com la mort e tant incert com la ora de aquella; desigant venir al sobiran gog de Paradís; revocant, cassant e anul·lant tots e qualsevol testaments, donacions e altres derrerres, últimes volentats per mi ça enrere feyts e feytes en poder de qualsevol notari; sots qualsevol solemnitats de paraules; ara de nou faç e ordén quest meu derrer testament e la mia darrera volentat.

En la qual, faç e elegeix marmessors, e de aquest meu derrer testament execudors, ço és, lo reverent mestre Johan Roïç de Corella, mestre en Taulegia, pare meu molt amat, e lo dit en Miquel Peres, marit meu, e a cascun de aquells *et insolidum*. Als quals done licència, facultat e plen poder tots los meus béns vendre, alienar, dividir e departir, que basten a complir totes les coses que per mi en lo present testament són lexades e jaquides, segons que en aquell largament ho trobaran scrit e ordenat;

per llur pròpia auctoritat, (sens) licència ne decret de cort o de altre qualsevol jutge o persona, axí ecclesiàstica com seglar sobre les dites coses no sperada ni demanada; ans ço que per la hu de aquells serà començat, per l'altre puxa ésser fenit e acabat.

E, primerament, ans de totes coses, vull e man tots mos deutes, torts e injúries sien satisfeyts e restituhits e pagats; aquells, emperò, que apparan mi ésser tengut e obligada per justícia, cartes, albarans, testimonis dignes de fe e altres legítimes proves; for de ànima e açò benignament observat.

E, comanant la mia ànima al seu Creador, vull e man que la mia sepoltura, aniversari e cap d'any al meu cors fahedora, sia feta bé e onradament, segons que de mi-s pertany, a coneguda dels dits meus marmessors. La qual sepoltura elegeix ésser feta en la sglésia e monestir del gloriós mossén Sent Vicent, de la ciutat de València, en lo lloch on los dits marmessors meus plaurà e poran ab los dits frares del dit monestir concordar; pagant de mos béns tot ço e quant ab aquells se porà concordar per la dita sepoltura. E, ans que lo dit cors meu sia liurat a ecclesiàstica sepoltura, sia quantat damunt aquell la lletania, bé e onradament, segons que de mi-s pertany, per aquells preveres que als dits marmessors meus, plaurà e ben vist serà.

Ítem, vull e man que, après obte meu, me sien dites, e de fet me facen dir, les trenta-tres mises apellades de Sent Amador, ab ses canel·les e oferta, en aquella sglésia e monestir que als dits marmessors meus plaurà e ben vist serà.

E més, vull e man que en lo dit monestir los dits marmessors me facen dir les cinch mises de les Cinch Plag(u)es del gloriós Redemptor meu Jhesu Christ, de les quals tinch gran devoció.

Ítem, leix e lege als dits marmessors meus, que sien vestits de dol, per a cascú de aquells, gramalla e capiró de dol, de mos béns.

Ítem, leix e legue a la magnífica na Dalfina Figuerola, tia mia, muller del magnífich mossén Luís Figuerola, cavaller, de tots mons béns, cinquanta lliures, les quals vull que après mort mia, de continent, li sien donades.

De tots los altres béns meus, drets e actions a mi pertanyents o pertànyer

podents o devents, luny o prop; per qualsevol títol, causa, manera e rahó, e hereu propri universal, per dret de institució, faç e jaquex al dit honrat en Miquel Peres, marit meu e marmesor, de vida tant solament de aquell, de aquells dits béns, drets e actions meus.

E, après mort de aquell, los fills e filles mies que de aquells hauré e tendré, i vius seran e extaran en la casa sua e mia vius, per eguals parts entre aquells dits fills e filles mies e del dit marit meu fahedores, a fer aquells a ses planes volentats.

E si fills ne filles meus e del dit marit meu en lo dia de la mia mort no hy havia —ço que a Déu no plàcia—, en tal cars, dits béns meus e altres drets, lo dit en Miquel Peres, marit meu e marmesor, tinga e posseïxqua aquells, segons dit he dessús, de vida sua.

E, après mort de aquell, sens disminució, defalcació de dret de legítima trebaliança o altre, tornen e vinguen al dit reverent mestre Johan Roiç de Corella, si béns de la Sglésia no tendra, e puixa fer de aquells a ses planes volentats. E, si béns de la dita Sglésia tendrà, tinga en los dits béns, drets e actions la vida. E, en los dits casos, hereu faç e institueix aquell de vida de aquell.

E, après mort de aquell, lo magnífich en Luís de Corella, donzell, jermà de aquell e oncle meu; sots tal emperò vincte e condició que si aquell, dit magnífich en Luís de Corella, morrà quantque quant sens fills legítims e de legítim matrimoni procreats e nats, que en tal cars los dits béns meus, drets e actions, éntregament, sens nenguna disminució ne defalcació, vinguen a la dita magnífica na Dalfina, tia mia, e als fills e filles de aquells. E aquella e aquells puxen testar dels dits béns meus, drets e actions, a ses planes volentats, e fer de aquelles tot ço e quant volran fer.

E si lo dit magnífich en Luís de Corella, en lo dia de la sua mort, tenia fills e filles legítims e de legítim matrimoni procreats; en tal cars aquell puxa dispondre e testar de aquells dits béns meus, drets e actions, en los dits fills e filles. E, advertint lo dit cars, hereus meus propri faç los dits fills e filles, a fer de aquells a ses planes volentats, sens vincte e condició alguna; no obstant dita na Dalfina, tia mia, fos viva e tingués

fills e filles legítimes e naturals. Com ma intenció sia que hon fills e filles del dit en Luís de Corella legítims e naturals hi hagués, vulla aquells sien hereus meus e de dits béns meus, e·n la forma dessús dita facen a ses pròpies volentats.

Aquest és lo meu derrer testament, etc., lo qual és fet fora los murs de la present ciutat de València, en la dita alqueria del dit en Miquel Peres, marit e marmessor, hereu meu; la qual stà a les Tendetes; a XVIII del mes de octubre de l'any de la Nativitat del Nostre Senyor Déu M CCCC LXXX.

Se[+]nyal de mi, dita Magdalena, testadriu que dessús, qui lo present meu testament e la mia derrera volentat, loe, a prove, ratifique e conferme, de la primera línia fins a la derrera inclusive.

Presentes foren per testimonis, a la confectió del present meu testament apellats, e per la dita testadriu pregats, qui aquells conexia, e los dits testimonis a ella, e yo, dit notari rebedor del present testament conech a tots ells, ço és: en Matheu Ferrer e en Johan Canero, tapiners de la ciutat de València, e en Francesch Ballester, laurador qui stà en la fermetat del dit marit meu.

DOCUMENT 3

1490, gener 7. València.

Testament de Magdalena (Roís de) Corella, filla del cavaller i mestre en Sacra Teologia Joan Roís de Corella, i muller del ciutadà de València Miquel Peres, redactat en l'alqueria que aquest últim posseeix a les Tendetes de Campanar (l'Horta de València), on la testadora fa menció dels seus fills Joanot, Aldonça, Beatriu i Jeroni (APCCV, Protocols de Pere Gisquerol, núm. 16.883, 1487-1491, 7 de gener del 1490).

Die intitulata VII^a mensis ianuarii, anno M^o CCCC^o LXXX°.

In alqueria de Micell [sic, per «Miquel»] Peres.

En nom de Déu sia, etc. Com totes les coses mundanals de aquest món sien

transpasants e al·lenegables, e algú en carn posad a la mort corporal scapar no puixa, la ora de la qual a tots és incerta, e per ço se pertanga de cascuna persona sàvia sovint pensar e cogitar en aquella, e en tal manera dispondre e ordenar de sos béns, mentres que ha spay de vida; per tal manera que, quant Jhesuchrist Salvador e Senyor nostre lo volrà al seu regne apellar, bon compte li puixa retre de ço que acomanat li haurà.

En per amor de açò, yo, na Magdalena Corella, muller del magnífich en Miquel Peres, ciutadà de la ciutat de València, stant sana de cors e pensa e en mon bon seny, e ferma memòria e paraula manifesta; considerant que res al món no és pus cert que la mort e tant incert com la ora de aquella; cassant, irritant e anul·lant e revocant tots e qualsevol testaments, donacions, codecils e altres derrerres últimes voluntats per mi ça enrere feyts e feytes (e, senyaladament, un testament en poder del notari dejús scrit, sots kalendari de XVIII del mes de octubre de l'any M CCCC LXXX, fet en la dita alqueria); ara, de nou, faç e ordén aquest meu e derrer testament, e la mia derrera voluntat, dels béns meus, per Nostre Senyor Déu a mi acomanats.

En lo qual elegegex marmessors e de aquest meu derrer testament execudors, ço és, lo reverent mestre Johan Roiç de Corella, mestre en Sacra Taulegia, pare meu molt amat, absent, e lo dit magnífich en Miquel Peres, marit meu, present, e a cascun de aquells *et insolidum*, als quals done licència e facultat e plen poder, tots los béns meus vendre, alienar, dividir e departir, que basten a complir totes les coses que per mi en lo present meu testament són lexades e jaquides, segons que en aquell largament ho trobaran scrit e annotat; per llur pròpria auctoritat, [sens] licència ne decret de cort o de altra qualsevol persona, en açò no demanada. Ans ço que per al hu de aquells serà començat, per l'altre puxa ésser fenit e acabat.

E, primerament, ans de totes [coses], vull e man que tots mos torts, deutes e injúries sien pagats, satisfets e restituhits; aquells emperò que aparran mi ésser tenguda e obligada per cartes, testimonis dignes de fe e altres legítimes proves. E açò, sens pleyt algú, mas tan solament atesa la veritat del feyt, e for de ànima en açò benignament observat.

E, comanant la mia ànima al seu Creador, vull e man que après mort mia sia cantada sobre lo dit corts meu la lletania, bé e ornadament, segons és acostumat cantar; per aquells preveres que als dits marmessors meus plaurà e ben vist serà.

E, en continent, feta e cantada la letania sobre lo dit cors meu, en après aquell sia liurat a ecclesiàstica sepoltura; la qual elegeix ésser feta lla on lo dit magnífich en Miquel Peres, marit meu, volrà e eligrà; com tot açò lexe a voluntat sua. Jatsia en lo altre testament volia ésser soterrada en lo monestir de Sent Vicent, e ara, segons he dit, entena e vulla lo dit cors meu haja la sepoltura hon lo dit marit meu volrà e eligrà, segons és dit dessús.

Ítem, vull e man que après obte meu me sien dites, e de fet me facen dir, les trenta-tres mises apellades de sent Amador, ab ses canel·les e oferta, en aquella sglésia e monestir que als dits marmessors meus plaurà e ben vist serà.

E més, vull e man que, per lo semblant, me facen dir los dits marmessors meus les cinch mises de les Cinc Plagues del Gloriós Redemptor meu Jhesuchrist, de les quals tinch gran devoció.

Ítem, leix e legue als dits marmessors meus aquells ésser vestits de gramalla e capiró de dol, de mos béns.

Ítem, leix e legue a la magnífica na Dalfina Figuerola, tia mia e muller del magnífich mossén Luís Figuerola, cavaller, de mos béns, deu lliures. Jatsia que en lo testament li lexàs cinquanta lliures; com ma intenció és que pus no haja, sinó tan solament les dites deu lliures, de mos béns.

Ítem, lex e legue a Johanot Peres, Aldonça, Beatriu e Gerònim Peres, fills meus e del dit en Miquel Peres, marit meu, per part e legítima, a cascun de aquells una dobla.

E per quant no entenga pendre quantitat alguna ne designar de mos béns per a la mia ànima, ne per aquella fer ne destribuir *circa* la sepoltura, anniversari ne cap d'any e en altres necessitats, sinó lo que los dits marmessors volran e a aquells plaurà; per ço, vull e man que tot lo que aquells *circa* de les dites coses despendran, sia fet, com la elecció de les dites coses e conexença lexe a aquells.

En tots los altres béns meus, drets e actions a mi pertanyents o pertànyer podents o devents, luny e prop; per qualsevol títol, causa, manera e rahó, hereu meu propi e universal, per dret de institució, faç e institueix, al dit magnífich en Miquel Peres, marit e marmessor meu, de vida de aquell tan solament.

E, après mort de aquell, tots los dits béns meus éntregament vinguen e tornen als dits Johanot Peres e Aldonça Peres, fills meus legítims e naturals, e de legítim matrimoni procreats e nats, per eguals parts entre aquells fahedores. Sots tal emperò vincle e condició que, si algun de aquells, dits Johanot e Aldonça, morran menors de vint anys o quantque quant sens fills legítims e de legítim matrimoni procreats, la part de aquell axí morint torne éntregament e vinga al altre sobrevenint. E axí-s seguixca del hu a l'altre e de l'altre a l'altre.

E si abduys morien menors de vint anys o quantque quant sens fills legítims e naturals, e de legítim matrimoni procreats e nats, en tal cas vull la dita heretat e béns tornen éntregament a Beatriu [e] Gerònim Peres, fills meus e del dit marit meu, o als altres fills meus si vius n'í haurà o extaran. E si vius no seran, als fills e filles de aquells o de l'altre de aquells que extaran e vius seran, per eguals parts entre aquells fahedores.

Vumm emperò e man que, si aquells dits Beatriu e Gerònim morien majors de vint anys, que, en tal cars, aquells, no obstant lo dessús dit en son testament, puxen dispondre dels dits béns entre sos fills e filles, a ses planes voluntats.

E si-s seguirà cas —que a Déu no plàcia— que aquells dits Beatriu e Gerònim, e los fills e filles de aquells, morien menors de vint anys o *quantumque* quant sens fills legítims, segons dit és, en tal cars, tots los dits béns per mi lexats éntregament tornen e vinguen al reverent mestre Joan Roïç de Corella, pare meu molt amat (si aquell, emperò, no tendrà ne possehirà rendes o beneficis alguns de la Sglésia; car, en lo dit cars, tenint aquell béns de Sglésia, no vull haja los dits béns meus; sinó en lo cars, segons dit és, aquell no tendrà ne possehirà béns alguns ni rendes de Sglésia), que los dits béns tornen de continent e vinguen al magnífich Luís de Corella, donzell, oncle meu e jermà del dit reverent mestre. [En tal] cars, aquell dit magnífich en Luís

de Corella, hereu meu faç e substitueix, de la dita vida de aquell.

E, après, morint de aquell, als fills e filles que Déus li donara, legítims e naturals, de legítim matrimoni procreats e nats. E, si fills ne filles legítims e naturals, e de legítim matrimoni procreats e nats de aquell e de muller sua no y haurà; en tal cars vull e man que los fills e filles de la magnífica senyora na Dalfina, tia mia, aquells dits béns éntregament hajen e tinguen, e tornen a aquells. E, advenint lo dit cars, a aquells faç hereus e institueix, a fer de aquells a ses planes voluntats.

Aquest és lo meu derrer testament e la mia derrera voluntat. Lo qual vull aquell valga per dret de derrer testament e derrera, última voluntat. E si per dret derrer testament, etc.

Lo qual és fet en la alqueria del dit magnífich en Miquel Peres, marit meu e marmessor, la qual stà en les Tendetes de Campanar, prop lo molí del magnífich en Perot Palomar, fora los murs de la dita ciutat de València, a deu [sic] del mes de jener de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor Déu M CCCC LXXXX.

Se[+]nyal de mi, dita na Magdalena Peres, testadriu que dessús, qui lo present meu testament e la mia derrera voluntat, de la primera línea fins a la derrera inclusive, loe, ratifique e conferme.

Presentes foren per testimonis, a la confecció del present testament apellats e per la dita testadriu pregats, qui aquells conexia. E los dits testimonis, a ella. E yo, dit notari rebedor del present testament, conech a tots ells, ço és: en Pere Franch e-n Johan March, lauradors de la orta de Campanar, e en Jacme Jiles, obrer de vila, ciutadans de la ciutat de València.

RESUM

Fins ara coneixíem l'afinitat d'interessos —diguem-ne— «espirituals» entre els traductors del *Kempis* i el *Cartoixà* al català, el ciutadà Miquel Peres i el cavaller i mestre en Teologia Joan Roís de Corella, respectivament. Ambdós escriptors, usuaris del sintagma «valenciana prosa», elaboraven uns textos «artitzats» de naturalesa semblant i estilemes coincidents, i mostraven el seu gust per divulgar hagiografies «en pla», en llengua vulgar. La documentació d'arxiu ens reporta, a més, que Peres — poeta també del *Cancionero General*— era casat amb una filla de l'autor de *Tragèdia de Caldesa*, des del 1477.

PARAULES CLAU: Roís de Corella, Miquel Peres, Isabel de Villena, Bernat Fenollar, *Cancionero General*.

ABSTRACT

We already knew about the affinity of —shall we say— «spiritual» interests between the translators of *Kempis* and the *Cartoixà* into Catalan, the citizen Miquel Peres and the knight and master in Theology Joan Roís de Corella, respectively. Both writers, users of the syntagm «Valencian prose», elaborated some «artistic» texts of similar nature and with coinciding writing styles, and also showed their taste for publishing hagiographies «in plain language». The documentation in the archive reports, moreover, that Peres —also a poet in the *Cancionero General*— was married to a daughter of the author of *Tragèdia de Caldesa*, in 1477.

KEYWORDS: Roís de Corella, Miquel Peres, Isabel de Villena, Bernat Fenollar, *Cancionero General*.